

ISSN 0579-0263

СОЈУЗ НА ДРУШТВАТА НА ИСТОРИЧАРИТЕ НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ИСТОРИЈА

ГОД. XXXIII

СКОПЈЕ 1997

Број 1-2

Редакција:

ДАРИНКА ПАЧЕМСКА - ПЕТРЕСКА (Главен и одговорен уредник)
АЛЕКСАНДАР ТРАЈАНОВСКИ
КОСТА АЦИЕВСКИ
ЗОРАН ТОДОРОВСКИ
МЕТОДИЈА МАНОЈЛОВСКИ
МИЛАН СТОЈКОСКИ
ДАЛИБОР ЈОВАНОВСКИ (Секретар на Редакцијата)

Главен и одговорен уредник:

ДАРИНКА ПАЧЕМСКА - ПЕТРЕСКА

Уредник на бројот:

КОСТА АЦИЕВСКИ

Издавач:

Сојузот на друштвата на историчарите на Република Македонија

Адреса на Редакцијата:

Сп.: "Историја", Институт за историја - Филозофски факултет- Скопје
Претплатата се уплатува на ж-ска. 40100-678-955 (за списание "Историја")

Насловна страница:

Бисерка Филипова

Лектура:

Соња Станковска

Превод на резимеата на француски јазик:

Гацоска Валентина

Компјутерска обработка и печатење:

МЕНОРА - Скопје

Тираж: 700 примероци

Печатењето е финансирано од Министерството за наука, Министерството за образование и физичка култура на Република Македонија и Бато Комерц.

Според мислењето на Министерството за култура на Република Македонија, бр. 08-95/1427-1427 од 26.09.1996 година, за списанието "Историја" се плаќа повластена даночна стапка. Овој број излезе од печат во септември 1998 година.

ИСТОРИЈА

ГОД. XXXIII

ГКОПЈЕ 1997

Број 1-2

СОДРЖИНА

СТАТИИ - ПРИЛОЗИ

Иван КАТАРЦИЕВ , Никола Карев - Сто дваесет години од раѓањето	7
Коста АЦИЕВСКИ , Имотите на манастирот Трескавец надвор од Пелагонија (идентификација и лоцирање)	15
Војо КУШЕВСКИ , Радио - станицата на IV-тата Народноослободителна бригада, 50-тата Народноослободителна дивизија и III-тиот Брегалничко - струмички корпус на НОВ и ПО на Македонија	31
Миодраг ПЕРИК , Македонската Православна Црква и Српската Православна Црква - Толеранција и соработка или судир?	51
Кочо СИДОВСКИ , Востаничките движења на Балканот и во Македонија во текот на XVI и почетокот на XVII век и италијанските држави	65

МАТЕРИЈАЛИ

Александар ТРАЈАНОВСКИ , Кратка информација за Виничката афера од 1897 година (По повод 100 години од настанот)	73
Ванчо ЃОРГИЕВ , Бугарски документ од 1906 година за состојбите во Македонија и ВМОРО и бугарската политика кон нив	77
Михајло МИНОСКИ , Договорот на ВМРО-автономистичка и Албанскиот Косовски Комитет за политичка соработка и за разграничување помеѓу проектираните независни држави: Обединета Македонија и Голема Албанија	109
Растислав ТЕРЗИОСКИ , Едно обраќање - меморандум на Македонскиот Народен Сојуз до највисоките политички власти на Советскиот Сојуз во летото 1940 година	117

НАСТАВА

Коста АЦИЕВСКИ , Педагошка вечер посветена на професорот Томо Томоски	129
Наум ДИМОВСКИ , Специјализираната училишница за наставата по историја	139
Виолета АЧКОСКА , Љубомир ТРАЈКОВСКИ , Базичното и стручно образование на наставниците по историја	149
Далибор ЈОВАНОВСКИ , Предавањето на историјата на Европа од дваесеттиот век: Пристапи и проблеми	159
Љубомир ТРАЈКОВСКИ , Нови предизвици за историјата како наставен предмет	167
Јосиф МИЛЧЕСКИ , Љубомир ТРАЈКОВСКИ , Усовршување и оспособување на наставниот кадар по историја	173
Марјан ДИМИТРИЈЕВСКИ , Македонската историографија и наставата по историја - состојби и правци на развој	177

ОСВРТИ

Глигор ТОДОРОВСКИ, Исклучувањето на Христијан Тодоровски-Карпош од кумановската гимназија	183
---	-----

ПРИКАЗИ

Христо МЕЛОВСКИ, Москополски Зборник 1,1: Пролошки Житија на светци 1,2, факсимил: Bibliotheca Miscellanea Byzantino-macedonica, Догер, Скопје, 1996, 232, (Соња СТАНКОВСКА)	189
Иван МИКУЛЧИЌ, Средновековните градови и тврдини во Македонија, Скопје 1996, 391, (Ристо ИЛЈОВСКИ)	194
Милан БОШКОСКИ, Македонија во XI и XII век - надворешни упади на територијата на Македонија, ИНИ, Скопје 1997, 225, (Тони ФИЛИПОСКИ)	198
Ванчо ЃОРЃИЕВ, Петар Поп Арсов-Прилог кон проучувањето на Македонското национално ослободително движење, Матица Македонска, Скопје 1997, 199, (Далибор ЈОВАНОВСКИ)	200
Петре Пирузе-Мајски, време, живот, дело, ИНИ, Скопје 1997, Зборник на материјали од научен собир, (Владо ИВАНОВСКИ).....	203
Новица ВЕЛЈАНОВСКИ, Македонското прашање во бугарскиот парламент 1941-1944, ИНИ, Матица Македонска, Скопје 1996, 231, (Љубица ГОНЕВА)	206
Главниот Штаб на Народноослободителната војска и партизанските одреди на Македонија (1941-1945). По повод 90 години од раѓањето на Михаило Апостолски. Прилози од научниот собир одржан во Скопје на 19 и 20 декември 1996 година. Скопје 1997, 283, (Ѓорѓи ЧАКАРЈАНЕВСКИ)	208
Тодор ЧЕПРЕГАНОВ, Велика Британија и македонското национално прашање (Август 1944-1948), ИНИ, Скопје 1997, 221, (Симона ГЕРАСИМОВА)	210
Велика Британија и Македонија 1945-1948, документи, том II - избор, превод и редакција д-р Тодор Чепреганов, ИНИ, Скопје 1996, (Катерина САРОВА) ...	212
Васил ЈОТЕВСКИ, Националната афирмација на Македонците од Пиринскиот дел на Македонија 1944-1948, ИНИ, Скопје 1997, (Милчо АТАНАСОВ)	214
Гласник на Институтот за национална историја, година 40, бр. 1, стр. 230, Скопје, 1996 година, (Никола ЖЕЖОВ)	215
Гласник на Институтот за национална историја, година 40, бр. 2, стр. 270, Скопје 1996 година, (Никола ЖЕЖОВ)	217
Историографија на Македонија 1986-1995, IV, Скопје 1997, 223, (Тони ФИЛИПОСКИ)	219
Триесет години од излегувањето на првиот број на списанието Историја (1965 - 1995)	223

IN MEMORIAM

Акад. Данчо Зографски (1920-1997)	227
Акад. Стјепан Антолјак (1909-1997)	231

СПИСОК НА СОРАБОТНИЦИ	235
-----------------------------	-----

СПИСОК НА СОРАБОТНИЦИ КОИ ПОМАГААТ ВО ДИСТРИБУИРАЊЕТО НА СПИСАНИЕТО	236
---	-----

CONTENTS

SUPPLEMENTS

Ivan KATARDZIEV, Nikola Karev - On the occasion of the 120 anniversary of his birthing	7
Kosta ADŽIEVSKI, The properties of the monastery Treskavec outside of Pelagonia (Identification and location)	15
Vojo KUŠEVSKI, The radiostation of the fourth People-liberation brigade, the fiftieth People-liberation division and the third Bregalnica-Strumica corpus of PLA and PD of Macedonia	31
Miodrag PERIĆ, Macedonian orthodox church and Serbian orthodox church - Tolerance and cooperation or conflict?	51
Kočo SIDOVSKI, Insurrectionaries movements on the Balkans and Macedonia in the course of 16th and the beginning of 17th century and the italian states	65

MATERIALS:

Aleksandar TRAJANOVSKI, Brief information about the Vinica's affair of 1897 (On the occasion of 100 anniversary of the event)	73
Vanco GORGIEV, A bulgarian document of 1906 about the conditions in Macedonia and IMRO and the bulgarian politics toward them	77
Mihajlo MINOSKI, The contract between the IMRO (autonomistic) and the Albanian Kosovo's Committee for political cooperation and for delimitation of the projected independent states : United Macedonia and Great Albania	109
Rastislav TERZIOSKI, An appeal - memorandum of the Macedonian People's Union to the highest political authorities of the USSR in the summer of 1940*... ..	117

EDUCATION

Kosta ADŽIEVSKI, Pedagogical evening in honour of profesor Tomo Tomoski ...	129
Naum DIMOVSKI, The specialized classroom for the teaching of the history	139
Violeta AČKOSKA, Ljubomir TRAJKOVSKI, The basical and the profesional education of the teachers of history	149
Dalibor JOVANOVSKI, Teaching of the history of Europe of twentieth century- approaches and problems	159
Ljubomir TRAJKOVSKI, New challenges for the history as educational subject	167
Josif MILČESKI, Ljubomir TRAJKOVSKI, Improving and training of the teachers of history	173
Marjan DIMITIJEVSKI, Macedonian historiography and the teaching of history- conditions and directions of development	177

REVIEWS

Gligor TODOROVSKI, The exclusion of Hristijan Todorovski-Karpoš from Kumanovo high-school	183
---	-----

SURVEYS

Hristo MELOVSKI, Miscellany of Moskopole1,1: The Prologues hagiography of the saints 1,2 facsimile: bibliotheca Miscelanea Byzantino - Macedonica, Doger, Skopje, 1996, 232, (Sonja STANKOVSKA)	189
Ivan MIKULCIC, The medieval cities and fortresses, Skopje, 1996, 391, (Risto ILJOVSKI)	191
Milan BOŠKOSKI, Macedonia during the 11th and 12th century - outward incursions on the territory of Macedonia, INI, Skopje, 1997, 225, (Toni FILIPOSKI) ..	198
Vance GORGIEV, Petar Pop Arsov - contribution to the studying of the Macedonian national liberation movement, Matica Makedonska, Skopje, 1997, 199, (Dalibor JOVANOVSKI)	200
Petre Piruze-Majski, Time, life and action, INI, Skopje, 1997, (Vlado IVANOVSKI)	203
Novica VELJANOVSKI, The Macedonian question, in the Bulgarian parliament 1941-1945, INI, Matica Makedonska, Skopje 1996, 231, (Ljubica GONEVA) ..	206
General Headquarters of the National Liberation Army and Partisans Detachments of Macedonia (1941-1945) , On the occasion of the 90th anniversary of the birth of Mihailo Apostolski, Papers from symposium held in Skopje on 19-20 december 1996, Skopje 1997, 283, (Gjorgji CAKARJANEVSKI)	208
Todor ČEPREGANOV, Great Britain and the Macedonian national question (August 1944-1948), INI, Skopje, 1997, 221, Simona GERASIMOVA	210
Great Britain and Macedonia 1945-1948, documents, Vol. II- selection, translation and edition Phd Todor Cepreganov, INI, Skopje, 1996, (Katerina SAROVA) ...	212
Vasil JOTEVSKI, National affirmation of the Macedonians in the Pirinian part of Macedonia 1944-1948, INI, Skopje, 1997, (Milco ATANASOVSKI)	214
Review of the Institute of National History, year 40, No. 1, 230, Skopje, 1996, (Nikola ŽEŽOV)	215
Review of the Institute of National History, year 40, No. 1, 270, Skopje 1996, (Nikola ŽEŽOV)	217
History of Macedonia, 1987-1995, IV, INI, Skopje 1997, (Toni FILIPOSKI)	219

The thirtieth anniversary of the magazine ISTORIJA 1965-1995	223
--	-----

IN MEMORIAM

Acad. Dančo Zografski (1920-1997)	227
Acad. Stjepan Antoljak (1909-1997)	231

LIST OF COLLABORATORS	235
-----------------------------	-----

LIST OF COLLABORATORS FOR DISTRIBUTION OF THE MAGAZINE	236
--	-----